

Ἀνάθεμά σε θκύλλ' κουτάβ', γαῖδάγ' γεννημασέαν
ἐμάτσα σε τὸ φίλεμαν καὶ τὰ σκοτεινασέας
(ἐμάτσα=ἐμαθα) Ἰμερ. Συνών. γέννα 5, γέννημα 2.

γεννηματάκι τό, ἀμάρτ. ἑννηματσάκι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γεννημάτι καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -άκι.

Ὁ σμιγὸς καρπὸς ἐκ σίτου καὶ κριθῆς: Μουρέ, ἰὰ κάμε, βούδωσε τ' ἄλωνι σου, πὰ νὰ φέρω κ' ἐὼ τὸ ἑννηματσάκι μο' κεί νὰ τὸ τρέψω (βούδωσε=στῶσε τὸ ἄλωνι μὲ κόπρον βοός, ἵνα χρησιμοποιηθῇ δι' ἄλωνισμὸν σιτηρῶν, πὰ=μήπως, ἴσως). Ἐκάμαμε, δόξα σοι ὁ Θεός, μιὰ ὕχιὰ ἑννηματσάκι, νὰ περάσωμε θέμεν ἐφέτι. || Ἄσμ.

Κάρκα ἔνα, κάρκα δυὸ | κάρκα τὸ μικρὸ τ' ἄβγδ
κι ἂ μοῦ τὸ πηρε ζευγᾶς | νὰ κάμη πολὺ ἑννηματσάκι
νὰ φάω κ' ἐὼ λιάκι.

γεννηματάλευρο τό, Πελοπν. (Κίτ. Μάν.), ἑννηματάλευρο Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γέννημα καὶ ἀλεύρι.

1) Ἄλευρον ἐκ κριθῆς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Ἔναι γεννηματάλευρο, γι' αὐτὸ δὲν εἶναι καλὸ τὸ ψωμί. 2) Ἄλευρον ἐκ σμιγοῦ δηλ. κριθῆς καὶ σίτου Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ζυμώνομε ἑννηματάλευρο, γιὰτ' εἶν' ὁμορφα τὰ ἑννήματά μας κι ἅμα μορφαλεστοῦν καὶ καλοψηθῇ τὸ ψωμί, μοσκομυρίζει. Ὅλο ἑννηματάλευρό τῶεν ὁ χοῖρος μας ἐφέτι καὶ δὲν ἤπιασε γι' ἀπάνω δου (δὲν ἐπαχύνθη).

γεννηματᾶς ὁ, Μακεδ. (Θεσσαλον.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Γαργαλ. Τριφυλ.) ἑννηματᾶς Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γέννημα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ᾶς.

1) Ὁ ἔχων ἢ συγκομίζων πολλὰ γεννήματα, σιτηρὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν του Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Γαργαλ. Τριφυλ.): Αὐτὸς ἔναι ὁ τρανύτερος γεννηματᾶς τοῦ χωριοῦ Γαργαλ. Αὐτὸς εἶναι ἑννηματᾶς, μάτι μὴ δόνε πιάση Ἀπύρανθ. 2) Ὁ σιτέμπορος Μακεδ. (Θεσσαλ.) 3) Ἐπὶ ζώου, τὸ τρώγον τὰ σιτηρὰ Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Καὶ τὰ ζωδόβολα ποὺ γλυκαίνονται 'ς τὰ ἑννήματα ἅμα δὰ πιάση ὁ νοικοκύρης μέσ' 'ς τὸ σπαρμένο, θὰ πῇ: Ἀ! ἐὼν ἤσουν ὁ ἑννηματᾶς μου, ἐρχεσαι καὶ τρῶς τὸ σπαρμένο μου! 4) Ὁ εὐνοῶν τὴν παραγωγὴν τῶν σιτηρῶν ἄνεμος Πελοπν. (Βούρβουρ.) Γνωμ. Ὁ βοριάς γεννηματᾶς κι ὁ πουνέντες γαλατᾶς (ὁ βόρειος ἄνεμος εὐνοεῖ τὰ σιτηρὰ, ὁ δὲ δυτικὸς τὰ γαλακτοφόρα ζῶα).

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Ἀθῆν. Πάρ. Πελοπν. (Μάν.)

γεννηματάχερο τό, ἀμάρτ. γεννηματάχιουρο Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) ἑννηματάχερο Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γέννημα καὶ ἄχερο.

1) Τὰ ἄχυρα ἐκ τοῦ ἄλωνισμοῦ τῆς κριθῆς Πελοπν. (Κίτ. Μάν.): Τὰ γεννηματάχιουρα εἶναι χοδρά, δὲ δὰ τρώει τὸ βόδι. Ἐγίόμισε τὸ στρουῖμα μὲ γεννηματάχιουρα. 2) Τὰ ἐκ τοῦ ἄλωνισμοῦ τοῦ σμιγοῦ (κριθῆς καὶ σίτου) ἄχυρα Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἐφέτι θὰ κάμωμε βολλὰ ἑννηματάχερα καὶ θὰ τὴν ἔχου γαλὰ τὰ ζωδόβολά μας.

γεννηματένιος ἐπίθ. Κίμωλ. Πελοπν. (Ἀρεόπ. Κίτ. Μάν.) ἑννηματένιος Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Θηλ. ἑννηματένη Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γέννημα καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ένιος.

1) Ὁ ἐκ κριθῆς προερχόμενος, τὸ ἐκ κριθῆς ἄλευρον καὶ

τὰ ἐκ τούτου παρασκευάσματα Κίμωλ. Πελοπν. (Ἀρεόπ. Κίτ. Μάν.): Ν' ἀνακατέψης γεννηματένιο ἀλεύρι μὲ σταρένιο γιὰ παξιμάδι. Ἦτα φτωχός, ὅλο γεννηματένιο ψωμί ἔτρωε. Γεννηματένια λαγάνα. Ἔτρωε γεννηματένια κανκάλα κ' ἐγλύφοτα ὁ οὐρανίσκο του (κανκάλα=τεμάχιον ξηροῦ ἢ πεφρυγμένου ἄρτου). Κίτ. Γεννηματένιος πασπαλᾶς (πλακοῦς ἐκ κριθίνου ἀλεύρου, ὕδατος καὶ ἐλαίου παρασκευαζόμενος) αὐτόθ. Ἐμαλάκωσε δύο χαλοὺς γεννηματένιους (χαλοὺς=παξιμάδια) Ἀρεόπ. Ἔχομε γεννηματένιο ψωμί Κίμωλ. 2) Ὁ ἐκ σμιγοῦ (σίτου καὶ κριθῆς) προερχόμενος, τὸ ἐκ σμιγοῦ ἄλευρον καὶ ὁ ἐκ τούτου παρασκευαζόμενος ἄρτος Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ζυμώνετ' ἀλεύρι ἑννηματένιο ἢ ἀοραστό; ἑννηματένιο ναι τὸ ψωμί δὼν ἐτουτῷ γαὶ μοσκομυρίζει. Μοῦ παραρέσει τὸ ἑννηματένιο ψωμί. Δυὸ-τρεῖς παῦλοι ἑννηματένιοι νὰ κάμωμε νὰ τσι παξιμαδιάσωμε (παῦλοι=στενόμακροι ἄρτοι).

γεννηματερὰ τά, Πελοπν. (Οἶτυλ.)

Ἐκ τοῦ οὐδ. τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. γεννηματερός.

Τὰ σιτηρὰ δηλ. σίτος, κριθὴ καὶ σμιγός.

γεννημάτι τό, ἀμάρτ. γεννημάτσι Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Κίτ.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. οὐσ. γεννημάτιον, ὑποκ. τοῦ οὐσ. γέννημα.

Ἡ κριθή: Ἐδωκα λιγαὶ γεννημάτσι 'ς τὸ γουρούνι Κίτ. || Ἄσμ.

Γύρω γύρω τ' ἄλωνάτσι | ἔτρωγ' ὁ λαγὸς τὸ γεννημάτσι Κάμπος Λακων.

γεννηματοκόσκινο τό, ἀμάρτ. ἑννηματοκόσκινος ὁ, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γέννημα καὶ κόσκινο.

Κόσκινον διὰ τοῦ ὁποίου κοσκινίζουν τὸν σμιγὸν καρπὸν ἐκ σίτου καὶ κριθῆς: Ἐπάλιωσε γαλὰ καλὰ ὁ ἑννηματοκόσκινος εὐτός.

γεννηματοκούκκι τό, Πελοπν. (Μεσσ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γέννημα καὶ κουκκί.

Τὸ φυτὸν βίκος ὁ λαθυροειδὴς (vicia lathyroides), τῆς οἰκογ. τῶν ψυχανθῶν (papilionaceae), τῆς τάξ. τῶν ἑλλεβοκάρπων (leguminosae).

γεννηματολάσπη ἡ, Πελοπν. (Γορτυν. Δίβριτσ. Ὁλυμπ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γέννημα καὶ λάσπη.

Τὰ περιττώματα τοῦ ἀνθρώπου ἐνθ' ἄν.: Φέγα μὴ βιάσω καθόση γεννηματολάσπη καὶ σὲ πασσαλείρω Δίβριτσ.

γεννηματοξύση ἡ, ἀμάρτ. ἑννηματοξύση Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γέννημα καὶ ξύση.

Κνησμὸς προκαλούμενος ἐκ τῆς ἐπαφῆς τοῦ δέρματος τοῦ ἀτόμου μετὰ σμιγοῦ καρποῦ, ὑποστάντος φθειρίσιν: Μιὰ ξύση μὲ βαστῆ καὶ πάω χαμένη. Πὰ νὰ ναι ἡ ἑννηματοξύση; (πὰ=μήπως, ἴσως). Συνών. ξύση, φαγούρα.

γεννηματοπεταλούδα ἡ, ἀμάρτ. ἑννηματοπεταλούδα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γέννημα καὶ πεταλούδα.

Τὸ ἔντομον ὁ ἀλουκίτης τῶν σπερμάτων (alucitus grannella), οὕτινος ἡ κάμπη προσβάλλει τὰ σιτηρὰ ὀλίγον πρό

